

בבא קמא נג

שמואל	רב	
לתוך הבור	לפניו ממש (פנים למטה)	נפל לפניו מקול הכרייה - חייב
דנתקל בבור, ונפל לאחורי הבור חוץ לבור	אחוריו ממש (רגליים למטה)	לאחוריו מקול הכרייה - פטור
בבור, בין מלפניו בין מלאחוריו - חייב, שמואל לטעמיה, דאמר: להבלו וכל שכן לחבטו	וזה וזה בבור דאמר רב: בור שחייבה עליו תורה - להבלו ולא לחבטו;	הסבר
	בבור, בין לפניו בין לאחוריו - חייב	קושי על רב
	מודה רב, בבור ברשותו דחייב, משום דאמר ליה: ממה נפשך? • אי בהבלא מית - הבלא דידך הוא, • אי בחבטא מית - חבטא דידך הוא.	תירוץ 1 - רב חסדא
	הכא במאי עסקינן - במתהפך, דנפל אאפיה ואתהפך ונפל אגביה, דהבלא דאהני ביה אהני ביה.	תירוץ 2 - רבה
	הכא בנוזקי בור בשור עסקינן, מאי ניהו? שהבאיש את מימיו, דלא שנא לפניו ולא שנא לאחוריו - מיחייב.	תירוץ 3 - רב יוסף

חילווק לרב: תני רב חנניה לסיועי לרב: **פסוק** - עד שיפול דרך נפילה, מכאן אמרו: **נפל לפניו מקול הכרייה - חייב, לאחוריו מקול הכרייה - פטור, וזה וזה בבור.**

אמר מר: **נפל לפניו מקול הכרייה חייב.**

קושי: ואמאי? נימא: כורה גרם ליה!

תירוץ: אמר רב שימי בר אשי: הא מני? רבי נתן היא, דאמר: בעל הבור הזיקא קא עביד, וכל היכא דלא אפשר לאשתלומי מהאי משתלם מהאי, דתניא:

שור שדחף את חבירו לבור

רבי נתן	חכמים	
משלם מחצה	חייב	בעל השור
משלם מחצה	פטור	בעל הבור

סתירה בדברי ר' נתן

ברייתא 2	ברייתא 1	
רביע	משלם מחצה	בעל השור
ג' חלקים	משלם מחצה	בעל הבור
בתם	במועד	פתרון הסתירה
ובתם מאי קסבר?		קושי על הפתרון
אי קסבר: האי כוליה הזיקא עבד והאי כוליה הזיקא עבד, האי משלם פלגא והאי משלם פלגא! ואי קסבר: האי פלגא הזיקא עבד והאי פלגא הזיקא עבד, בעל הבור משלם פלגא ובעל השור רביע, ואידך ריבעא מפסיד!		
1. לעולם קסבר: האי כוליה הזיקא עבד והאי כוליה הזיקא עבד, ודקא קשיא לך: לשלם האי פלגא והאי פלגא! משום דאמר ליה בעל השור לבעל הבור: "שותפותאי מאי אהניא לי." 2. לעולם קסבר: האי פלגא הזיקא עבד והאי פלגא הזיקא עבד, ודקא קשיא לך: בעל הבור משלם פלגא ובעל השור משלם רביע, ואידך ריבעא נפסיד! משום דאמר ליה בעל השור לבעל הבור: "אנא תוראי בבירך אשכחיתיה, את קטלתיה, מאי דאית לי לאשתלומי מהאיך משתלמנא, מאי דלית לי לאשתלומי מהאיך משתלמנא ממך."		תירוץ - רבא

עוד מקרה שבו יש מחלוקת בין ר' נתן לחכמים : אמר רבא : הניח אבן ע"פ הבור, ובא שור ונתקל בה ונפל בבור, באנו למחלוקת ר' נתן ורבנן.

קושי : פשיטא!

תירוץ : מהו דתימא,

שור שדחף חבירו לבור	אבן שעליה נתקל השור ונפל לבור
דאמר בעל הבור לבעל השור : "אי לאו בירא דידך, אבנא דידי מאי הוה עבדא? אי הוה מיתקל בה הוה נפל וקאי"	מצי א"ל בעל אבן לבעל הבור : "אי לאו בירא דידך, אבנא דידי מאי הוה עבדא? אי הוה מיתקל בה הוה נפל וקאי"
קטיל ליה"	קמ"ל דאמר ליה : "אי לאו אבן לא הוה נפיל לבירא."

שור ושור פסולי המוקדשין שנגחו

שור	הצעה 1	הצעה 2
אביי	כרבי נתן (תם)	מועד (כרבנן)
רבינא	כרבנן (תם)	תם (כרבנן)

גירסה 2

שור ושור פסולי המוקדשין שנגחו

שור	הצעה 1	הצעה 2
אביי	כרבנן (מועד)	תם (כרבי נתן)
רבינא	כרי נתן (מועד)	מועד (כרבי נתן)

אמר רבא : שור ואדם שדחפו לבור,

שור	אדם	בור
כולם חייבים		
פטור	חייב	פטור
חייב	פטורים	פטור
חייב	חייב	פטור

מקור הדין לפטור שור פסולי המוקדשים בבור : מאי טעמא? אמר קרא : **והמת יהיה לו**, במי שהמת שלו, יצא זה שאין המת שלו.

קושי : למימרא, דפשיטא ליה לרבא, והא מיבעיא בעי ליה לרבא! דבעי רבא : שור פסולי המוקדשין שנפל לבור, מהו? האי **והמת יהיה לו** - במי שהמת שלו, יצא זה שאין המת שלו, או דילמא **והמת יהיה לו** - לבעלים מטפלין בנבילה הוא דאתא?

תירוץ : בתר דבעיא הדר פשטה.

קושי : אלא בעלים מטפלין בנבילה מנא ליה?

תירוץ : נפקא ליה מן **והמת יהיה לו** דשור.

קושי : מאי חזית ד**והמת יהיה לו** דשור - מפקת ליה לבעלים מטפלין

בנבילה, **והמת יהיה לו** דבור - מפקת ליה למי שהמת שלו? איפוך אנא!

תירוץ : מסתברא פטור גבי בור, הואיל ופטור בו את הכלים.

קושי : אדרבה, פטור גבי שור, שכן פטור בו חצי נזק!

תירוץ : כוליה נזק מיהת לא אשכחן.

שמות פרק כא פסוק לד

בעל הבור ישלם כסף וישב לבעלו והמת יהיה לו :

שמות פרק כא פסוק לו

אז נודע כי שור נגח הוא מתמול שלשם ולא ישמנונו בעליו שלם ושלם שור תחת השור והמת יהיה לו :

